

Spis treści

Wstęp	5
Rozdział I. Komunizm — harmonijna wspólnota wytwórców.	11
1. Geneza wizji komunizmu — synteza wątków heglizmu i komunizmu utopijnego	12
2. Teoretyczne założenia wizji komunizmu	18
3. Okres przejściowy do komunizmu — dyktatura proletariatu	27
4. Społeczeństwo komunistyczne — gospodarka i władza	28
5. Ortodoksyjna interpretacja wizji komunizmu	38
Rozdział II. Leninowska wersja komunizmu.	42
1. Rosyjskie korzenie leninizmu	43
2. Leninowska a marksowska wizja komunizmu	48
3. Kręgosłup wizji: kierownicza rola partii komunistycznej	50
4. Zasady organizacyjne partii.	54
5. Transmisyjny układ powiązań między partią a radami delegatów i innymi organizacjami robotniczymi	59
Partia a rady delegatów (60). Partia a związki zawodowe i inne organizacje robotnicze (61).	
6. Idea kierowniczej roli partii a tradycje maksymalizmu i nihilizmu rosyjskiego	63
7. Rosja najsłabszym ogniwem kapitalizmu	67
8. Konkluzje	70
Aneks: Leninowski program „kroków do socjalizmu”.	72
Rozdział III. Ideologiczna geneza państwa radzieckiego.	75
1. Fazy ewolucji systemu politycznego	75
2. Pierwsza faza ewolucji: państwo typu Komuny Paryskiej	80
3. Druga faza ewolucji: powstanie systemu monopartyjnego	84
Uwagi ogólne (84). Narastanie centralizmu (85). Eliminacja opozycji w radach delegatów (87). Przesunięcie ośrodka władzy z rad do partii (90).	

4. Skok w przyszłość — gospodarka okresu komunizmu wojennego	94
5. Trzecia faza ewolucji: powstanie monolitycznej partii.	97
Uwagi ogólne, (97). Realizacja leninowskiego modelu partii (100). Organizacja aparatu partii (103). Zakaz działalności frakcyjnej (108). Rozprawa z opozycją (113). Czystość szeregów partyjnych (117).	
6. Odgórna rewolucja lat trzydziestych.	123
Ideologiczne i społeczne tło (123). Zmiany w partii — produkcyjna reorientacja aparatu (126). Szczególna pozycja służby bezpieczeń- stwa (129). Niektóre konsekwencje rewolucji: nowa hierarchia społeczna (131).	
7. Stalinowska kodyfikacja marksizmu.	134
Ewolucja założeń doktryny (134). Kodyfikacja marksizmu a walka o sukcesję po Leninie (139). Rehabilitacja nacjonalizmu (146).	
Rozdział IV. Pryncypia realnego socjalizmu: jedność interesów i blokada artykulacji.	149
1. Socjalistyczna zasada jedności interesów.	149
2. Instytucje demokratyczne a zasada jedności.	150
3. Demokracja w świecie konfliktów, czyli demoliberalna.	152
4. Demokracja bez konfliktów, czyli socjalistyczna.	157
Prawa człowieka (157). Partie i wybory (159). Parlament (160). Gwarancje trwałości (162). Konkluzje (164).	
5. Kierownicza rola partii.	165
6. Blokada swobodnej artykulacji jako warunek trwania socjalizmu	167
7. Zasada jedności a totalitarne ujęcia systemu.	173
8. Dygresja: dlaczego pozostawiono instytucje przedstawicielskie?	178
Rozdział V. Rady narodowe — władza bez władzy.	184
1. Pozycja ustrojowa rad a mechanizm blokady artykulacji.	185
2. Blokada artykulacji poprzez kanał sterowania centralnego.	188
Mechanizm odgórnego narzucania decyzji (189). Ustawowa neu- tralizacja organów przedstawicielskich (195).	
3. Blokada artykulacji poprzez kanał kontroli lokalnej.	197
Ewolucja systemu wyborczego (198). Bieżąca kontrola rady narodowej przez terenowy komitet PZPR (218).	
Rozdział VI. Środki masowego niekomunikowania — prasa PRL.	224
1. Uwaga wstępna.	224
2. Polityka wydawnicza.	224
Tworzenie partyjnego monopolu wydawniczego (225). Polityka wydawnicza wobec gazet codziennych (233).	
3. Polityka kadrowa.	242
Pożądany model dziennikarza (242). Kontrola systemu awan- sowego (244). Reguły i paradoksy politycznej selekcji (249). Dziennikarz i system korupcji (253). Ocena skuteczności polityki kadrowej (257).	

4. Bezpośrednie sterowanie treścią prasy przez aparat partyjny	260
Narzucanie treści jako forma blokady (260). Organizacja partyjnego sterowania treścią gazet (262).	
5. Cenzura	273
Miejsce cenzury w procesie blokady (273). Uprawnienia GUKPPiW w okresie 1946-1980 (275). GUKPPiW — struktura, zatrudnienie, płace, upartyjnienie (279). Organizacja pracy cenzorskiej (281).	
6. Zasady i techniki preparowania obrazu rzeczywistości w latach siedemdziesiątych.	288
Prezentowanie obrazu harmonii społecznej (289). Zasada i techniki kompromisu informacyjnego (296).	
7. Kilka konkluzji.	304
Rozdział VII. Statyści i partia wewnętrzna.	306
1. Statut PZPR	307
2. Jedność działania partii na zewnątrz	310
Znaczenie jedności i czynniki jej zagrażające (310). Blokada artykulacji jako metoda osiągnięcia jedności (315).	
3. Mechanizm blokady.	318
Partia wewnętrzna (318). Neutralizacja partyjnych organów wybieralnych (326).	
4. Grupy interes partii wewnętrznej.	331